

Juryens utlåtande

Inbjuden projekttävling för naturum Oset, Örebro

ÖREBRO

INNEHÅLL

BAKGRUND	3
SYFTE	4
Tävlingsuppgift	4
Deltagande arkitektkontor	4
Inlämnade förslag	4
Jury	5
JURYNS SAMMANFATTNING ÖVER TÄVLINGEN	6
Bedömningskriterier	6
JURYNS BESLUT	7
JURYNS OMDÖMEN	8

BAKGRUND

Örebro kommun har i samarbete med Sveriges Arkitekter genomfört en inbjuden projekttävling om utformning av naturum Oset, som ska uppföras i Vattenparken i naturreservatet Oset-Rynningeviken beläget längs Hjälmarens västra strand, i Örebro:s östra utkant.

Naturreservatet Oset-Rynningeviken som idag är ett attraktivt område för både människor och fåglar, är resultatet av 20 års omfattande landskapsrestaurering.

Arbetet med landskapsrestaureringen har inneburit att stadens baksida förvandlats till ett fantastiskt landskap. Det är ett unikt koncept för naturum Oset som därför särskilt ska ta fasta på ett av huvudsyftena med naturum; att ge kunskap om hur människan använt sig av och påverkat naturen i ett kulturhistoriskt perspektiv, både på gott och ont. Hållbarhet har varit ett signum för utvecklingen av Oset och är också en viktig del i områdets framtida utveckling.

Mitt i reservatet, i det som en gång var oljehamn, finns idag Naturens hus som inrymmer restaurang, konferens, naturskola samt viss program- och utställningsverksamhet. Besökarna är många och utrymmet begränsat. Det har länge funnits ett önskemål att göra Naturens hus till ett naturum. För att göra detta behövs en ny byggnad som tillsammans med den befintliga anläggningen Naturens hus blir naturum Oset.

Naturens hus fortsatta funktion blir restaurang och konferens, medan övrig verksamhet inryms i den nya byggnaden.

Ett antal "overnattningsstudios" ska dessutom planeras, för att ge framtida möjlighet till övernattning, både för besökare och konferensgäster.

Naturum Oset ska präglas av hållbarhet, vara tillgängligt, inspirerande och välkomnande.

Tävlingsområdet i förhållande till Örebro och Hjälmaran.

Tävlingsområden (primärt och sekundärt).

Projekttävlingen har som mål att få fram ett förslag på utformning av naturum Oset som främst präglas av två övergripande mål:

1. Att besökaren på ett lustfyllt sätt ska få kunskaper om naturen, förståelse och känsla för alla dess värden samt inspireras att bege sig dit, vistas där och få en fördjupad naturkontakt som utbyte av sitt besök. Det ska vara ett informationscentrum med uppgift att vara en port till naturen, i synnerhet Oset-Rynningeviken, men även till länets andra naturområden.
2. Att besökaren ska få en ökad medvetenhet både om människans påverkan på och ovillkorliga beroende av tillståndet i naturen. Omvandlingen av närområdet från omfattande mänsklig miljöpåverkan till ett levande landskap med stor biologisk mångfald kan ingjuta framtidstro och strävan efter en livsstil i balans med naturen.

Naturum Oset ska bli en plats som präglas av liv och rörelse, möten och utveckling, natur och kultur. Det ska vara en arena för dialog om natur och naturvård, men även för hållbar utveckling i sin fulla mening, det vill säga en socialt hållbar utveckling av området som skall kunna vara en tillgång för en bred allmänhet.

Tillfälliga utställningar, föreläsningar, filmvisningar samt guidningar, konserter och andra kulturevenemang både ute och inne är verksamheter som ska bidra till att nå målen med naturum Oset.

SYFTE

Projektet syftar till att få fram ett väl gestaltat, utvecklings- och genomförbart förslag till utformning av en ny byggnad i samspel med det befintliga Naturens hus, så att de tillsammans kan utgöra naturum Oset.

Förslaget ska också hitta ett förhållningssätt till omgivande natur- och kulturmiljö och till kommande ”övernattningsstudios” som planeras i en senare fas.

Avsikten är att vinnaren av tävlingen ska anlitas och upphandlas för uppdraget att projektera byggnaden och utemiljön, främst inom det primära tävlingsområdet, samt i en senare fas inom det sekundära tävlingsområdet med dess övernattningsstudios.

TÄVLINGSUPPGIFT

Uppgiften bestod i att utforma och placera en ny naturumsbyggnad i ett primärt tävlingsområde som tillsammans med Naturens hus kommer att bilda naturum Oset, samt att utforma utomhusmiljön i det området.

Uppgiften bestod utöver detta i att på en översiktsbild föreslå lägen för 15–20 mindre ”övernattningsstudios”, illustrerade som enkla volymer (enskilda enheter eller sammanbyggda) inplacerade i ett sekundärt tävlingsområde.

DELTAGANDE ARKITEKTKONTOR

Tävlingen var öppen endast för följande fem inbjudna arkitektföretag/team, utvalda genom ett öppet kvalificeringsförfarande:

- AIX Arkitekter AB i samarbete med Lovely Landskap AB, Arkitekt Hans Eek AB och VVS Byrån AB.
- Arkitektstudio Widjedal Racki AB i samarbete med Funkia AB, Ekologiska byggvaruhuset/Hedenstedts, StormTac och Calluna.
- Kent Pedersen arkitektfirma ApS i samarbete med Sydväst arkitektur och landskap samt Passivhus Designer Anders V. Sonnichsen, Sonnichsen Arkitektur.
- White Arkitekter AB.
- Wingårdh arkitektkontor AB.

INLÄMNADE FÖRSLAG

Inom utsatt tid hade följande förslag lämnats in och godkänts för bedömning:

- Ruderatlandskapet
- Mosaik
- Ett tu tre
- Under marken finns en hemlighet
- Stadsnaturum

JURY

Den jury som hade till uppgift att bedöma förslagen bestod av:

- Clas-Göran Classon, senior advisor, Örebro kommun, ordförande
- Peder Hallkvist, arkitekt SAR/MSA, stadsarkitekt, Stadsbyggnad, Örebro kommun
- Tom Axelryd, arkitekt SAR/MSA, Örebroporten Fastigheter AB
- Mats Rosenberg, kommunbiolog, Stadsbyggnad, Örebro kommun
- Per Wedholm, kommunekolog, Stadsbyggnad, Örebro kommun
- Martin Willén, bitr. förvaltningschef, Stadsbyggnad, Örebro kommun
- Anna Ekblom, chef Naturskolan/Komtek
- Tomas Bergkvist, projektledare, Kommunledningskontoret, Örebro kommun
- Evelina Selander, Naturvårdsverket
- Susanne Ramel, arkitekt SAR/MSA, utsedd av Sveriges Arkitekter
- Göran Lindberg, landskapsarkitekt LAR/MSA, utsedd av Sveriges Arkitekter

Juryns sekreterare har varit Tove Dumon Wallsten, arkitekt SAR/MSA, Sveriges Arkitekter.

Tävlingsfunktionär har varit Lars Jansson, Upphandlingsenheten, Örebro kommun.

JURYNS SAMMANFATTNING ÖVER TÄVLINGEN

Juryen har under fem möten granskat och gjort en helhetsbedömning av förslagen utifrån de kriterier som legat till grund för tävlingen, utan inbördes rangordning eller viktning, samt utifrån de krav och önskemål som ställts i programmet:

Arkitektonisk kvalitet och gestaltning av förslaget och vad gäller placering i landskapet och utformning av detta:

- Viljan att uttrycka ett budskap och ett nytänkande i förhållande till platsens historia och den hållbarhet som efterfrågas i programmet.
- Byggnadens och utemiljöns övriga arkitektoniska/estetiska kvaliteter och attraktionskraft.

Teknisk och konstruktiv lösning:

- Speciell hänsyn till energieffektivisering, miljöanpassning, inomhuskomfort och resurshushållning.

Funktionalitet:

- Möjligheten för naturums olika verksamheter att fungera för alla människor och under alla årstider.
- Yteffektivitet och möjligheten till flexibla lösningar.

Genomförbarhet och utvecklingsbarhet:

- Bedömning av förslagens investerings- och driftskostnader med speciell hänsyn till en hög miljöprofil.
- Att förslaget är möjligt att projektera och bygga inom tidplan och budget som anges i programmet.

Det sammanlagda resultatet av tävlingen visar på fem intressanta förslag, som alla har skilda förhållningsätt till både plats och uppgift. De belyser på olika sätt de frågeställningar som definierats i tävlingsprogrammet, vilket ger Örebro kommun värdefulla insikter inför fortsatt planering och utveckling.

Tävlingsdeltagarna har valt att fokusera på olika områden och aspekter. Vid genomläsning av förslagen ser juryn att förslagen innehåller en varierad grad av analys av platsens historia, i vissa fall tycks analysfasen ligga mer i fokus än själva gestaltningen, vilket gör helhetsresultatet ottydligt vad gäller genomförande. Förslagen har också förhållit sig på olika sätt till det befintliga Naturens hus samt till Svartån, vilket får betydelse för övergripande flöden i området, och hur väl projektet samspelar med landskapet.

Juryen har i sin bedömning lagt vikt vid projektens förmåga att uttrycka naturum Osets speciella förutsättningar vad gäller landskapsrestaurering. Förslagens originalitet och förmåga att förstärka platsens karaktär såväl som att uttrycka framtidstro har varit centralt för bedömningen. Avgörande har också varit att möta verksamhetens högt ställda mål och funktionskrav. Mindre vikt har lagts vid utformning av framtida sovstudios. Alla förslag redovisar möjliga platser för dessa inom angivet område.

Förslagen har under juryarbetet översiktligt kostnadsuppskattats och beräkningarna visar att alla förslag bedöms kunna projekteras och byggas inom tidplan. Förslagen har även granskats av en energiexpert för att definiera projektens möjlighet att nå målet passivhusstandard. Alla förslag utom ett bedöms kunna göra detta med viss justering. Förslagen har även granskats av en tillgänglighetskonsult.

Efter juryns beslut ställs samtliga förslag ut för allmänhet och press på Naturens hus.

JURYNS BESLUT

Efter avslutad bedömning har juryn utsett förslag *MOSAİK* till vinnare av tävlingen och rekommenderar förslaget till fortsatt genomförande.

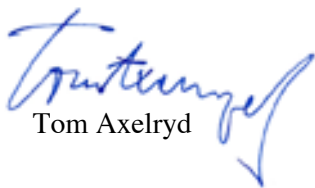
Örebro 2015-04-15

Clas-Göran Classon, ordf.

Peder Hallkvist

Tom Axelryd

Mats Rosenberg

Per Wedholm

Martin Willén

Anna Ekblom

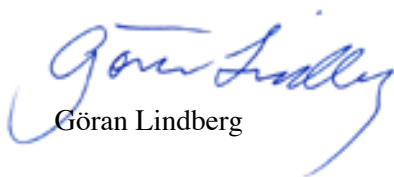
Tomas Bergkvist

Evelina Selander

Susanne Ramel

Göran Lindberg

Juryn vill rikta ett stort tack till alla tävlingsdeltagare.

JURYNS OMDÖMEN ►

Naturums entré, sedd från den stora dammen.

Ett intresseväckande förslag, levande och inspirerande, där en fantasifull behandling av området som helhet lockar till nyfikenhet. Fokus har lagts på omformningen av landskapet och temat Mosaik leder tankarna till olika fasetter av en verklighet, till olika platser där olika historier om platsen kan berättas. Det vinnande förslaget är lyhört mot platsens historia samtidigt som det har en tydligt framåtblickande ambition. Stor vikt läggs vid processen i landskapsomvandlingen och vid ett dramatiskt rumsligt grepp för att visa på samspel mellan landskapet och de byggda strukturerna. Formen på taken – som kristaller bland de mjuka kullarna – skapar intresse för att upptäcka det nya i landskapet.

Förslaget är inlevelsefullt i sin skildring av utemiljön och har ett tydligt besökarperspektiv, för alla målgrupper. Det ansluter på ett pedagogiskt sätt till områdets historia, och innehåller flera platser för berättelser om landskapets förvandling. Runt hörnet väntar ständigt nya vyer och förslaget inbjuder till upptäckarglädje och nyfikenhet, vilket stimulerar till upprepade besök. Det skapar många nya platser att vara på i landskapet kring Naturens hus, något som Örebroarna säkert kommer att utnyttja och uppskatta.

Projektets anslag är kraftfullt och suggestivt och bygger en egen historia som läggs till platsens rika lager av berättelser. Förslaget sätter Örebro på kartan, ökar naturum Osets attraktionskraft genom sin ovanliga utformning och blickar med förtroende mot framtiden med sitt sätt att säga att "här är allt möjligt"! Platsens historia av stora och utmanande landskapsomvandlingar får här en naturlig fortsättning – från sjösänkningen på 1880-talet, via

förvandlingen från soptipp till naturreservat från slutet av 1990-talet blickar förslaget med optimism och tilltro mot framtiden.

Mosaik skapar genom sin utformning ett enkelt och starkt samband mellan Naturens hus och den nya naturumsbyggnaden. Ett gemensamt entrédäck i trä kopplar ihop de två byggnadernas entrérum och den befintliga gångbron över vattenspegeln invid Naturens hus tas bort. Den nya gemensamma bryggan blir en tydlig samlingsplats mellan de två husen och trädäcket har stor potential att bli ett befolkat uterum för diverse evenemang under långa, ljusa sommarkvällar. På vintern skapas här en enkel och rationell koppling mellan de två husens entréer, och ett besök på plats leder på ett naturligt sätt till naturums bägge viktiga publika enheter – kafé & restaurang i Naturens hus och utställningar & verksamhet i den nya byggnaden.

Situationsplan över området.

Förslagsställare:
White Arkitekter AB

Tävlingsteam:
Ansvarig arkitekt: Mattias Lind. **Arkitekter:** Björn Bondesson, Linn Roldin, Viktoria Buskqvist. **Ansvarig landskapsarkitekt:** Martin Hillberg.
Landskapsarkitekt: Hanna Linde. **Passivhusexpert:** Rickard Nygren, miljöansvarig.
Modellbyggare: Britta Wikholm. **Rådgivare:** Max Tillberg, energifrågor, Bengt Dahlgren AB; Sten Lund, konstruktion, ELU AB.

Dispositionen i landskapet i stort, med ett nytt nav – en markör – skapar en ny samlande port till området. Från markörens position – i slutet av Oljevägen, i dess möte med gångvägen från Osetbron – slussas besökarna både till naturum och ut i den kringliggande utemiljön. Markören skapar på så sätt förutsättningar för nya möten och för en ny rörelse både på platsen och genom landskapet. En tydlig koppling finns även till hamnkajen och Svartåns vattenrum. Juryn noterar en stor potential i att inga baksidor skapas. Entrérummet och landskapet kan lätt befolkas av många samtidigt.

Tävlingsbidraget föreslår ett antal siktlinjer ut i landskapet. Dessa utblickar är till viss del befintliga, andra kan utvecklas med hjälp av stigar och flöden. De föreslagna långa siktlinjerna mot Hjälmarenen och andra karakteristiska delar av landskapet kan med fördel kortas ned, vilket kräver mindre underhåll än de planerade långa siktlinjerna. I en första etapp kan istället nischer och rum bildas i början av föreslagna linjer, så att besökarna inbjuds till att upptäcka landskapets varierande biotoper.

Förslaget innehåller även en rampanläggning för att leda besökarna upp på en utsiktskulle för att därifrån blicka ut över landskapet. Juryn ställer sig tveksam till behovet av denna anläggning och förslaget kan förenklas vad gäller anlagda utsiktsplatser.

Det gamla hamnkontoret som idag är personal- och för-
rådsutrymmen för reservatsskötseln görs om till ett orang-

eri som dels kan användas av restaurangen i Naturens hus för närproducerade kryddor och grönsaker, dels för aktiviteter kopplade till programverksamheten. Hållbarhetsperspektivet blir tydligt då man utnyttjar en befintlig, lite avsides, plats och låter den omvandlas till en framtida tillgång för verksamheten i stort.

Den nya byggnaden ligger delvis under en kulle, och delvis under stora tak. På så sätt skapas en dramatik mellan lägre, mörkare rum under mark, och rymliga, luftiga rum under nyskapade stora tak i trä. Planlösningen av utställningsrummen – från mörk entrégång till ljus sal – ger ett lekfullt anslag och spännande möjligheter för framtida berättelser om till exempel landskapsomvandlingen.

Generellt manar planlösningen till ett flexibelt användande av rummen som kan anpassas till verksamhetens behov och har goda förvaringsutrymmen inomhus. Med viss justering kan planen även anpassas till bättre dagsljusförhållanden i arbetsrum och vid de pedagogiska ytor som kräver det. Viss justering kommer att behövas för att bättre möta de större flöden som ett naturum kan generera. Juryn uppfattar att planen kan bearbetas inom rådande koncept och på så sätt stärkas i sin rumsliga kvalitet. Genom att studera den rumsliga sekvensen och dess inboende spännande förutsättningar kan helheten förenklas och förtydligas.

I påföljande projekteringsfas kommer det vinnande förslaget utvecklas och juryn ser att det behöver mogna vad

Det stora utställningsrummet, i trähuset.

gäller relationen mellan föreslagna kullar och byggnader. Tekniska detaljlösningar samt sekvens i rumsupplevelser har behov av detaljstudier. Det hus i lerteknik som föreslås rymma främst personalens utrymmen bör även få en publik del då det på så sätt också kan användas i pedagogiskt syfte.

I fortsatt projektering bör också flöden mellan verksamheter inomhus, samt i landskapet tydliggöras främst vad gäller transport och leverans. Tillgängligheten är generellt god, men bör ses över vad gäller utsiktspunkter utomhus. Förslagets spännande och utmanande sektion kräver bearbetning vad gäller tekniska och funktionella lösningar. Takens form i kombination med dess materialitet ger dessa byggda delar stark karaktär, och har stor betydelse för uttrycket på platsen. Juryn ser en utmaning i att under fortsatt projektering realisera dem med bibehållen stringens. För att möta passivhuskraven inom utsatt ekonomisk ram kommer också anpassning av material och detaljlösningar krävas. Eventuellt kan höjden i rummen behöva sänkas.

Juryn önskar att fortsatt arbete med projektet skall ske i nära samarbete och dialog med Osets arbetsgrupp i vilken bland andra kommunens biologer ingår. Förslagets

ambitiösa och djärva anslag att delvis bygga under mark kommer på så sätt kunna ta del av lokal expertis för att på bästa sätt kunna genomföras på plats.

Sammanfattningsvis är det vinnande förslaget ett kraftfullt projekt som med sin positiva och utmanande utformning skapar framtidstro. Fokus sätts på ett lekfullt sätt på den djärva landskapsrestaureringen som utförts i Örebro och Oset. Mosaik skriver in sig i ett fortsatt framåtblickande, utmanande arbete med naturreservatet och dess hållbarhetsperspektiv. Förslagets starka grepp och höga kvalitet borgar för en god utveckling av området i stort.

Vy över kulle och tak, föreslagen utsikt mot Rynningeviken.

Utblick från naturum, mot Svartåns mynning.

Situationsplan naturum Oset.

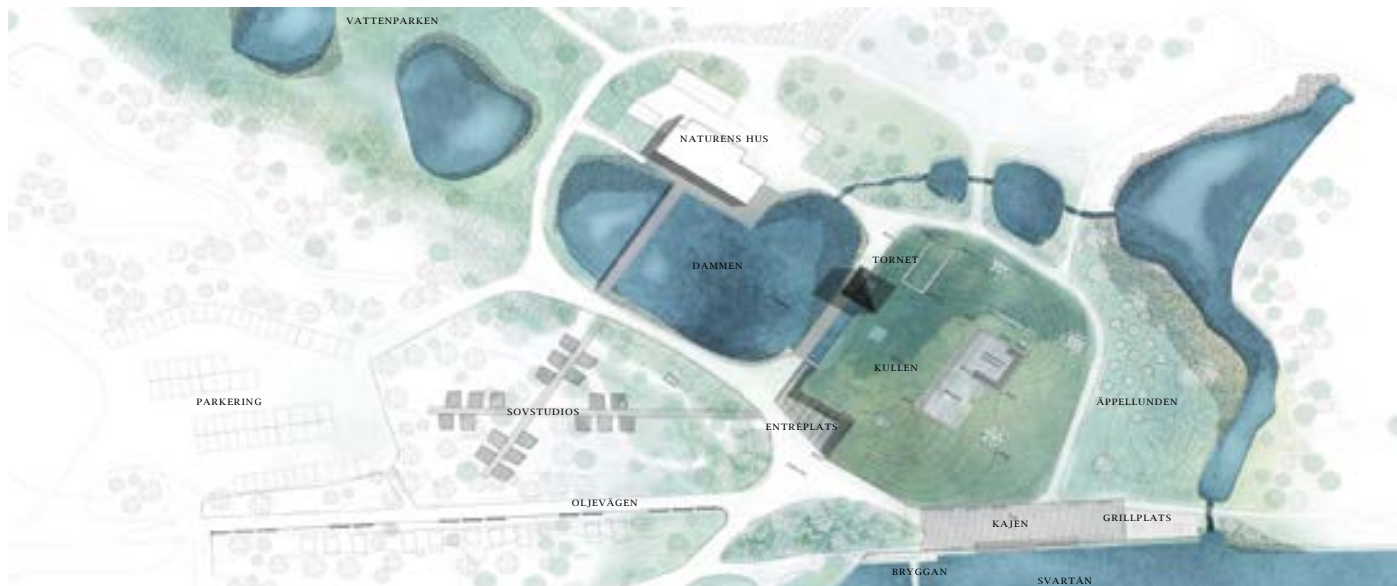

Längdsektion.

ÖVRIGT FÖRSLAG

Naturums entréfasad, sedd från Naturens hus.

Situationsplan över området.

Ett mycket tydligt, starkt och konsekvent förslag både vad gäller analys, placering, materialitet och form. Projektet driver en elegant berättelse om platsens historia och bjuder redan i titeln på ett fantasifullt och tydligt grepp. En fokuserad analys leder vidare till ett väl fungerande hus med en stringent planlösning där hela verksamheten får den plats den behöver samtidigt som utvecklingsmöjligheter och flexibilitet tas till vara.

Kopplingen till det befintliga Naturens hus är tydlig, liksom kopplingar till andra landskapselement i området. Ett enkelt samband mellan de två husens entréer skapas runt den befintliga vattenspegeln. Man lockas även att röra sig upp på kullen och vidare ut i kringliggande landskap.

Förslaget lyfter fram verksamheten i stort och skapar väl användbara rum för samtliga enheter. Planen är driven och väl genomförd i sin noggranna detaljering. Den pedagogiska verksamheten ligger i fokus i såväl inne- som uterum och byggnaden blir en välfungerande plattform för

UNDER MARKEN FINNS EN HEMLIGHET

Situationsplan naturum Oset.

Naturskolans verksamhet. Utomhusrummen bjuder på ett flertal intressanta rumsligheter och ett användbart gårdsrum skapas både för personal och Naturskolans. Fina detaljer i planerad användning, som eldgrotta, gradänger och uteklassrum tilltalar juryn.

Invändigt kräver byggnadens speciella ljusförhållanden ombearbetning. En ökad dramaturgi mellan ljusa och mörka utrymmen efterfrågas, då planlösningen i sitt nuvarande genomförande tycks alltför mörk.

För utblick i landskapet föreslås ett högt torn, som även kan fungera som landmärke för naturum Oset. Tornet kan dock bli problematiskt och jurygruppen diskuterar dess möjlighet till genomförande i en andra fas, då det i sin nuvarande utformning tycks bli för markant och ta alltför mycket fokus från projektet som helhet. Associationerna går också till vaktorn invid en bunkerlik skyddsanläggning under mark, och man ställer sig tveksam till vissa av de associationsbanor det manar till, i synnerhet vad gäller anläggningens attraktionskraft med hänsyn till optimism och framtidstro.

Projektets materialval knyter an till platsen genom sin robusta råhet, men industrilandskapet betonas för mycket i uttrycket och juryn efterfrågar en mjukare detaljering. Husets skala tycks för stor i förhållande till platsen och byggnadens karaktär befaras ta över, särskilt i förhållande till det befintliga Naturens hus. Entréfasaden – som en cirka 5 meter hög mur – tycks alltför markant i landskapet. Även planmässigt upplevs husets yta för stor i förhållande till programmet.

Förslaget väcker också, genom sin placering helt under

Förslagsställare:

Arkitektstudio Widjedal Racki
i samarbete med **Funkia Landskapsarkitektur**

Tävlingsteam:

Arkitekter: Natasha Racki och Håkan Widjedal. **Landskapsarkitekter:** Mikael Johansson, Jimmy Norrman, Anna Åkerberg, Fredrik Agner, Moa Broman Hansson, Carolina Horn, Emma Lindman. **Passivhusexpert:** Erik Hedenstedt, Ekologiska Byggvaruhuset. **Dagvattenexpert:** Thomas Larm, tekn. dr., StormTac. **Miljökonsult & Ekosystemtjänst-specialist PhD:** Stephan Barthel, Calluna.

mark, frågor vad gäller genomförande, särskilt med hänsyn till terräng, grundvattenförhållanden och framtida sättningar. Huset föreslås ligga under nuvarande marknivå, vilket gör det extra svårt att genomföra med hänsyn till platsens specifika markförhållanden. Vad gäller passivhusmålet skulle förslaget också behöva ytterligare bearbetning.

Naturskolans gård.

Vy mot reception och utställningshall.

ÖVRIGT FÖRSLAG

Naturums entré, sedd från Osetbron.

Ett förslag som både genom sitt uttryck och sin placering lägger fokus vid å-rummet, Örebro som vattenstad och vid ett utvecklat båtliv och vattenturism utmed Svartån. Placeringen i fonden av Oljevägen ger kraft åt området som vattenrike, då stråket mot ån förstärks även från andra håll än längs Svartån. Vattenmiljön lyfts särskilt som en resurs för friluftslivet. Förslaget är elegant och smakfullt i sin gestaltning, och dess placering längs Svartån understryker dess karaktär av stadsmässighet. Juryn uppskattar mycket hur förslaget redovisas på ett pedagogiskt skickligt sätt, där diagram, rörelser och materialitet alla tillför specifik funktion och betydelse till helheten.

Huvudbyggnaden skapas främst med hjälp av två element – ett stort tak i två delar och ett ”flak”, en grundplatta som läggs i nivå med den forna vattennivån och på vilket huset står. Mellan de två elementen skapas ett rum för utställningar och verksamhet. Byggnaden är lång och placeras längs med Svartån. På så sätt knyter den tydligt an till å-rummet. Mellan byggnaden och det befintliga Naturens hus skapas ett parkrum, genom vilket en promenad längs en ”navelsträng” leder besökarna mellan de två husen. De stora taken skapar förutsättningar för utomhusrum i skydd. Planen är överskådlig, flexibel och föränderlig för framtida behov – den räds icke saklighet och utvecklingspotentialen är stor.

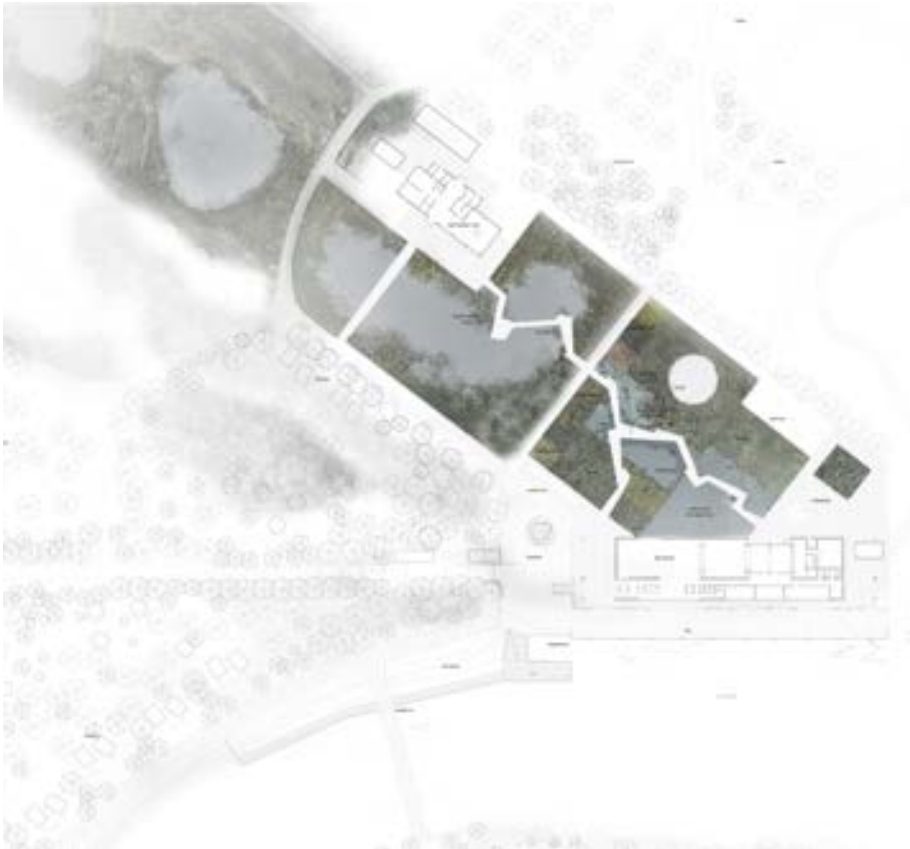
Volymen för byggnaden är rationell och taket och flaket, som två ytor mellan vilket livet på plats utspelar sig, ett tydligt konceptuellt grepp. Förslaget är väl detaljerat och innehåller många materiellt tilltalande och vackra gestaltningar. Det är också väl genomarbetat vad gäller passivhusmålen och ekonomiskt rationellt i sitt utförande. Dessvärre tycks det långa huset också bilda en avskärmad sida mot ån, eftersom husets publika delar alla är riktade

Vy över utställningsrummet.

Lärorummet som ett parklandskap, norr om Stadsnaturum.

Situationsplan över området.

Förslagsställare:

Kent Pedersen Arkitektfirma ApS i samarbete med **Sydväst arkitektur och landskap.**

Tävlingsteam:

Ansvarig arkitekt: Kent Pedersen. **Arkitekter:**

Esben Serup Jensen, Gry Taraldhagen, Gitte Håhr Larsen, Turid Nolsøe Mohr.

Ansvarig landskaparkitekt:

Per Anderson. **Passivhus**

Designer: Anders V.

Sonnichsen, Sonnichsen Arkitektur.

in mot parkrummet. Juryn befärar att årummet inte blir så aktiverat som förslaget antyder.

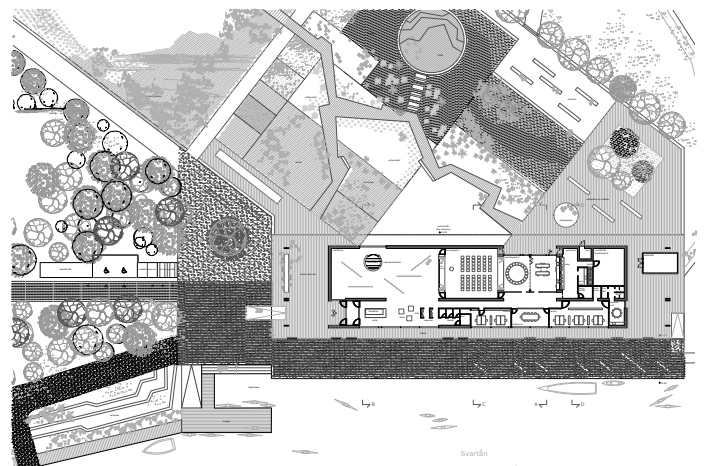
Byggnaden kan liknas vid en paviljong invid ån, med väl proportionerade rum, vackra detaljer och med stora rumsliga kvaliteter. Tyvärr kan huset också uppfattas mer som en förlängning av staden, än som en port ut i naturen och dess formella placering – som en solitär vid ån – skapar inte tillräcklig nyfikenhet inför området i sin helhet.

Parklandskapet som föreslås mellan byggnaden och Naturens hus är även det för stadsmässigt i sitt uttryck för att passa den specifika pedagogik som Naturskolan efterfrågar, där undervisning sker i naturnära och naturlig miljö. Den strama utformningen manar pedagogiskt sett inte till lekfull upptäckarlust, varken av byggnaden eller dess närmiljö.

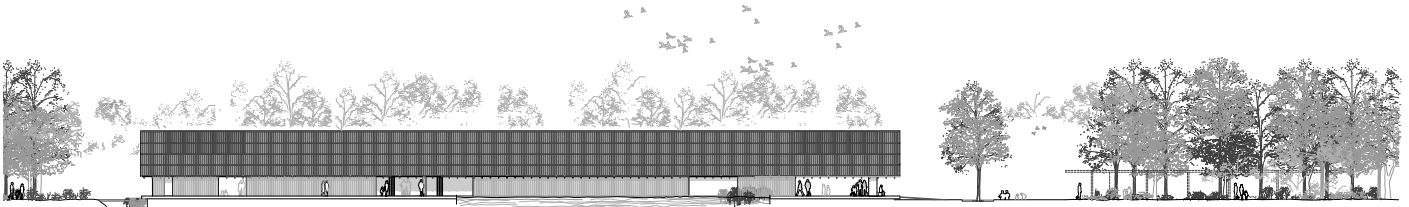
Invändigt skulle planen behöva bearbetas, speciellt vad gäller verksamhetens arbetsrum, och även ljusförhållandena behöver ses över. Delar av juryn befärar att de stora fönsterpartierna i arbetsrummen längs kajfasaden kommer att behöva skärmas av och på så sätt hindra

de tänkta genomblickar som just nu karakteriserar huset.

Bristen på tydlig koppling till Naturens hus befintliga verksamhet, genom placering och utformning, ses som ett problem då de två byggnaderna är tänkta att tillsammans utgöra det framtida naturum Oset.

Situationsplan naturum Oset.

Längdfasad, sedd från lärorummets parklandskap.

ÖVRIGT FÖRSLAG

Situationsplan över området.

En stark berättelse genomsyrar förslaget vad gäller behandlingen av landskapet. En imponerande väl underbyggd analys och en rik bakgrundsstudie ger ett intressant textmaterial och en fängslande bild av historien i området. Den välgjorda analysen har resulterat i en stark berättelse om ruderatmarken – mark som störts av mänsklig verksamhet. Ruderatlandskapet, namnet för projektet, tar främst avstamp i områdets ursprungliga struktur kring Oljehamnen. Förslaget utvecklar och tydliggör samtidigt andra delar av Oset och arbetar på ett fantasieggande sätt med namngivning av nya platser och områden, med ny landskapskaraktär.

Förslaget är starkt i sin landskapsanalys – man plockar fram det som varit, man återskapar historier som dolts, man blottlägger stråk. Projektet arbetar tydligt med stråk och struktur i området även vad gäller de nya flöden och biotoper man adderar till platsen. Adderade stråk blir också förslaget sätt att skriva in den nya byggnaden i sin omgivning – ett antal nya vägar genom landskapet etableras i tillägg till Oljevägen och befintliga inarbetade gångstråk. Den nya byggnaden, placerad invid kajen, blir samlingspunkt för nya flöden. Från analys till form blir konceptet svårare att följa och juryn saknar en tydlig gestaltning, både vad gäller landskap och hus. Formen, en cirkel i plan, lånas från områdets oljecisterner och koppling till oljehamnen finns också i materialval i form av korrugerad plåt. Industriromantiken tycks här ha tagit över. Juryn ställer sig frågande till ett alltför stort fokus på oljehamnens historia och till hur förslaget ska kunna blicka framåt och inkludera en optimistisk framtidsvision.

Naturum sett från kajen vid Svartån.

Vy över utställningsrummet, i passagen.

RUDERATLANDSKAPET

Vy över naturum från nordväst.

Planen tycks väl avvägd vad gäller landskap och disposition, men mer problematisk vad gäller byggnaden och den verksamhet som ska bedrivas i den. Den runda planformen ger spännande möjligheter till kommunikation och flöden längs den rundade fasaden. Den runda formen uppfattas dock endast utifrån och går förlorad invändigt genom husets uppdelade planlösning. Juryn skulle önska en rumslig helhetsupplevelse istället för den indelning i det antal mindre rumsligheter som programmet kräver. Energimässigt är den runda formen närmast optimal, i sin planutformning lyckas den inte leva upp till de krav på anpassning till verksamheten som ställs i programmet. Akustiskt skapas även svåra rum för pedagogisk aktivitet.

Förslaget ger huset två entréer vilket gör det svårt att överblicka. Det blir dessutom extra utsatt för vindförhållanden. Utställningsrummet, passagen, delar också upp huset i två delar vilket blir svårarbetat för Naturskolan och annan verksamhet. Flödet genom passagen försvåras också av att den smalnar av mot mitten. Rummet sägs vara tänkt att fungera även efter ordinarie öppettider, hur beskrivs inte. Kopplingen till befintligt Naturens hus är otydlig både geografiskt och programmässigt.

Byggnadens konkava, nästintill platta takform är en teknisk utmaning och väcker många frågor både vad gäller vattenavrinning, fuktproblem och underhåll samt möjlig användning av solceller. Förslaget skulle behöva bearbetas och bli lika noggrant, genomtänkt och rikt detaljerat i sin gestaltning som i sin landskapsanalys.

Förslagsställare:

AIX arkitekter i samarbete med **Lovely landskap**

Tävlingsteam:

Ansvarig arkitekt: Lars

Johanson. **Arkitekter:**

Klas Erikson, Yvan Ikhlef,

Julia Gudiel Urbano,

Dario Marazuela, Simone

Vestergaard, Anna Eriksson.

Landskapsarkitekter:

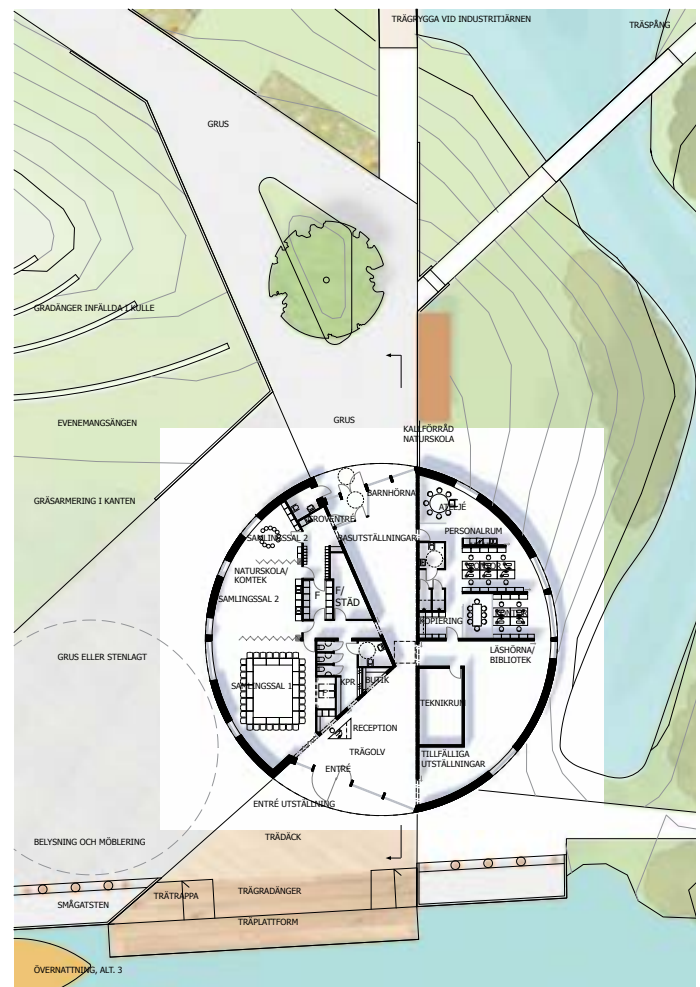
Johanna Jarméus, Åsa

Bexelius. **Arkitekt och**

passivhusexpert: Hans Eek,

Passivhuscentrum Västra

Götaland.

Situationsplan naturum Oset.

ÖVRIGT FÖRSLAG

Naturum, etapp Ett, sett från Osetbron.

Utställningsrummet, med utblick mot Naturens hus.

Valet av den triangulära grundformen, av material och av utförande visar på ett tydligt ekonomiskt tänk. Byggnadens träfasad smälter väl in i det omgivande landskapet. Placeringen av byggnaden vill knyta an till befintliga flöden på plats för att skapa nya mötesplatser och rörelsemönster i området. Naturums tre fasader vetter mot Svartåns vatten, mot Naturens hus och mot kringliggande naturlandskap. Taket blir en viktig del av projektet – här skapas ett helt nytt landskap och möjligheter till odling och utblickar.

Förslaget ger tre alternativa etapplösningar på hur taket kan utformas, dels som ett eget spännande taklandskap i sig – Ett; dels som bas för en lång spiralformad ramp för utblickar i området – Tu; dels som fundament för ett högt hisstorn i trä – Tre. Den tydligast utvecklade idén i förslaget är etapp Tu, den långa spiralformade rampen, ett till synes lekfullt angreppssätt. Men rampen öppnar också för många frågor vad gäller funktion, användning och faktiskt genomförande. Det taklandskap som förslaget skapar i etapp Ett kommer delvis att ligga i skugga under den stora rampstrukturen, vilket minskar kvaliteten på föresla-

gen verksamhet på taket. Rampen upp till taklandskapet i etapp Ett innebär också att hela byggnaden fått ett lutande uttryck, samt att ramper löper framför byggnadens fönster och avskärmar dem både ljus- och utsiktsmässigt.

Den triangulära planformen styr rummets invändiga utformning. De resulterande spetsiga hörnen kan vara svåra att hantera planmässigt och de känns svårutnyttjade för verksamheterna – förutom kanske i utställningsdelens barnhörna. Den falska enkelhet som grundformen först utstrålar blir komplicerad att läsa då planen ska lösas. Verksamheten har svårt att finna sin plats i den skulptura-

Situationsplan över området.

Förslagsställare:
Wingårdh arkitektkontor AB

Tävlingsteam:

Ansvariga arkitekter: Gert Wingårdh och Jonas Edblad.

Arkitekter: Filip Rem, Mikael Rücker. **Arkitektstuderande:**

Johan Talje. **3d-grafik:** Ola Frödell, Leon Brito, Robert

Hendberg. **Modellbyggare:** Mats Bengtsson, Joakim Stenby.

la solitär man skapat på platsen. Den triangulära byggnaden blir också oflexibel och svår att bygga ut.

Förslaget tycks inte förankrat i platsen och kopplingen till det befintliga Naturens hus är otydlig – ett stort fönster från utställningsrummet redovisas som enda länk. De flöden i landskapet som förslaget säger sig skapa och anknyta till förblir även de otydliga, och jurygruppen har svårt att greppa förslagets koncept och styrka i förhållande till platsen. Den utvändiga miljön är knapphändigt redovisad och byggnadens relation till det omgivande naturlandskapet skildras inte i förslaget.

En grundlig analys av historia och lämplig disposition i landskapet saknas. Avsaknad av ett generellt helhetsgrepp blir extra tydligt vad gäller verksamheten specifikt för den ”ekonomibyggnad” som redovisas som ett extra tillägg på husets baksida, och inte som en integrerad del av projektet.

Gestaltningen av projektet som helhet tycks ha fått mindre omsorg än vad jurygruppen hoppats på och man har svårt att formulera synpunkter på förslaget utöver de mer generella kommentarer man diskuterar kring planlösning och utformning. Förslaget tycks tyvärr inte locka till upptäckarglädje och inspirerar heller inte till vidare utforskande av vare sig platsen eller byggnaden. Det pekar på få precisa lösningar vad gäller husets utformning och framtida flöden i landskapet kring det och förslaget utstrålar inte framtidstro. Projektet utvecklar få ambitioner för naturum Oset i sig och skulle behöva bearbetas på många nivåer för att möta verksamhetens behov. Byggnaden kan

inte möta passivhusstandard utifrån de beräkningar som gjorts av sakkunnig och skulle behöva omarbetas betydligt med hänsyn till energikrav.

Naturum, etapp Tu, sett från Naturens hus.

